

БИБЛИОТЕКА

181.

2773.

СЛАВА

ПОВРЕМЕННО ДУХОВНО СПИСАНИЕ.

За нравствено образование и умствено развитие.

Изалязъ сѣки мѣсяць на сѣция форматъ.—
Годишна цѣна е: гр. 24. предплатени за насѣдъ.

Писма или статіи ще ся отправятъ до Изда-
теля въ Руссе.— Неплатени писма не сѣ приети.

КЪМЪ СѢКІЙ ПРАВОСЛАВЕНЪ ХРИСТИАНИНЪ.

До днесъ ако и да ся появижъ твърдѣ малко Спомощници за втората година на Духовното Списание *»Слава«* то и пакъ за длъжностъ счетохъ да пустана 1-та Кн. въ бѣль свѣтъ, съ увѣреніе, какъ ще ся отзове сѣкій православенъ Христіанинъ, и пѣма въсприеме да пропадне това едно народно по тѣзи часть Списание.

Нашата млада Духовна книжевность, до днесъ е била съвсемъ презрѣна и погазена; но отъ едно кратко врѣме захвана да ся развива. Дѣлата на частни лица, които са занимавахъ много малко съ духовната ни книжевность, неможахъ да принесжтъ никакъвъ плодъ за нашія Православенъ народъ, защото единъ сѣше, а другій търгаше, единъ поливаше, а другій осушаваше. Днесъ, когато ся яви вече за насъ новъ и собственъ духовенъ животъ, нужно ще бѣде, да имаи понятіе, върху святата си вѣра, която ни е дала и обдържава живота.

Нашитѣ младежи, които иматъ много малко понятіе върху природнитѣ науки, и които не са въспитани въ Православната вѣра, нето са учили нѣщо отъ духовнитѣ науки, съ буйността си обичествуватъ много пѣти да ся разговарятъ публично върху нѣкой религіозни предмѣти, безъ да разсждаватъ зрѣло. Тѣ съ невниманіето си, олавятъ оня пѣтъ който води къмъ приврѣмненія животъ, като не даватъ никакво вниманіе, на духовнитѣ природни чедовѣчески потреби. При слабо развитіе на нашата духовна книжевность, която би разсвѣтлила и обяснила цельта, важността и духътъ на нашата Православна вѣра, младитѣ умове ставатъ къмъ вѣрата си, отъ день на день по-студени и равнодушни и много пѣти зематъ противни и неправилни понятія за истинността на вѣрата и църквата си. Безъ съмнѣніе, таквось едно външно и неоснователно разумѣваніе върху вѣрата, може да ни бѣде отъ тѣштъ, може да донесе зли следствія за дружественія ни животъ, и за бѣдущността ни.

»Славата« като има това предъ видъ, ще са държи строго и вѣрно съ ученіето на Православната вѣра, и главния ѣ задаткъ ще бѣде да распространява, колкото е възможно свѣтлината на знаніето върху истинската вѣра между Православния нашъ Българскій народъ, съ ясни разясненія и съ умно развитіе за дружественитѣ ни потреби.

Тѣзи е главната мисль и причина, която ни подбужда при сичкитѣ мѣчнотии, да остапемъ твърди и постоянни въ предпріятіето си. Но при всичкото наше твърдо постоянство, ний пакъ не повѣдваме съ голѣма жалость, че неможемъ да издадемъ нето втората Кн. отъ настоящата година, ако не ни са явжтъ нужното число Спомощници и да ни са внесе опредѣленната стойность.— Слѣдователно съществованіето на *»Славата«* зависи отъ Православнитѣ читатели, а въ противенъ случай тя ще са погребе.— Наша е длъжностъ да замолимъ още веднѣжъ всякого Христіанина, който желае развитіето на Духовната ни книжевность, да ся запише за пріятель на Духовния листъ *»Слава«*; а ако би гласътъ ни да не намѣри никакъвъ отзивъ въ толкось много-броини Христіански души, то тогасъ грѣшката не е наша, за дето ще са изгуби листътъ ни.

46/8850 Да би било духовното списаніе »Слава« отъ полза и на сѣкій сиромахъ ученикъ, особенно на по-главнитѣ ученици, ній сме готови на сѣкій сиромахъ ученикъ да испроваждаме листа си съ една съвсѣмъ умѣрена год. цѣна, т. е. за 18 гр. само ако са огнесе сѣкій ученикъ писменно, препоръчанъ отъ учителя си.

Ако би да ся появѣтъ доволно число Спомощници, общавами ся да дадемъ на сѣкій Спомощникъ бесплатно нѣколко коли и „Духовній Сборникъ“ който ще съдържа разни слова, като притурка на Духовното списаніе „СЛАВА.“

И тъй като ся надѣвами какъ послѣднія ни гласъ ще намѣри отзивъ въ всяко Христіанско сърдце,

съ почитаніе:
Издательтъ.

851 Руссе 1. Августъ 1872.

РЕЛИГИОЗЕНЪ НАПРЕДЪКЪ.

Има една речъ, — велика, чудна речъ. Изговори ъж само, и тутакси ще осѣтишъ една р достъ, едно въсхищеніе въ душата си. — А коя е тѣзи речъ? Тя е — *напредѣкъ*. Сички ние въобще дълбоко осѣщаме значеніето и важността на тѣсъ дума; защото сички искаме и желяемъ развитіето и уствѣршенствованіето на живота си, което е първото условіе на нашето съществуваніе на земята. — Гдѣто нѣма напредѣкъ, тамъ нѣма нето животъ. Напредѣкътъ е неизбѣжно нужденъ въ сичко, — даже и на разнитѣ растенія; а особенно на *човѣка*, който е надаренъ съ умъ, съ когото отъ день на день мисли по-високо и изнамѣрва чудни и непонятни предмѣти.

Но по какви причини искать нѣкой лица (ушъ учени) да кажатъ, че църквата прекратявала пѣтѣтъ на *напредѣкътъ*, т. е. че църквата била неприятель на напредѣкътъ?!... Наистинна това е голѣма клевета, и неразмисленъ говоръ, само и само да направи немиръ на човѣка и на неговитѣ твърди убѣжденія. — Който ся осѣща, че е зрѣлъ човѣкъ; за когото е на този свѣтъ *истинната* по-драгоценна и по-скапа, отъ колкото лъжата; който е вѣренъ и постояенъ въ убѣжденіята си: Той безъ друго ще признае че вѣрата е животъ за човѣка, че вѣрата ни помага за да напреднемъ въ нѣравственността и въ всяко друго отношеніе.

Идеѣта — мисльта за напредѣкъ е чиста Христіанска мисль. Да погледаме животътъ на старитѣ времена. — Кръгътъ на животътъ въ старитѣ времена бѣше съвсемъ ограниченъ. Доброто и истинната останахъ безъ помощъ и безъ сила подъ притисненіето на заблужденіята. Тѣхъ ги погълна потокътъ на лошевинитѣ; старій свѣтъ си премина животътъ въ гоненія и разни заблужденія, деспотизъмъ и др.

Христіанството начърта правата идеѣ (мисль) върху *напредакътъ*. Напредакътъ ся яви най-напредъ въ Христіанската вѣра, и въ неѣж си намѣри най-напредъ израженіето. Христіанската вѣра е могла да даде най-лесно животъ на *напредѣкътъ*, защото тя има видъ безграниченъ. Ній винаги клонимъ къмъ него, и сѣ по-вѣче и по-вѣче ся приближаваме къмъ него, и скоро ще го постигнемъ съвършенно, ако и да е това трудно. Само Христіанската вѣра е била въ състояніе да даде ясна мисль и точно тълкуваніе върху речьта *напредѣкъ*; защото кръгътъ на нейнія погледъ не е ограниченъ за нѣколко години на земнія животъ: тя гледа по-надалечъ, гледа на предѣлитѣ въ другія животъ, животъ, въ когото щемъ вѣчно да си оживяваме, обновяваме и насищаме огненнитѣ желанія.

Мисльта на Христіанскія напредѣкъ е предъ сичко религіозно-нѣравствена. Ній искаме напредѣкъ, но Христіанскій — истинскій-правій напредѣкъ; защото ній искаме всестранното човѣческо развитіе т. е. развитіето на сичкитѣ човѣчески способности. Нашія напредѣкъ не е напредѣкъ съ *материализъмъ*, който стврременно окарва човѣка да бжде равенъ съ безсловеснитѣ животни. Она народъ който е билъ бѣ характеръ, той е билъ винаги слабъ и недостоеенъ. Това доказва исторіята на сичкитѣ вѣкове.

Наистина, навредъ ся славѣтъ челоувѣскитѣ права, равенството, братската любовь, съгласіето, взаимната почеть; но и тѣя добрини сѣ прозлѣзли (родили) отъ Христіанството, тѣ нему принадлежатъ, и само въ Христіанството могатъ напълно да ся разумѣтъ, да съществуватъ и развиѣтъ. Тѣя добрини, безъ Христіанството употребляватъ ся много пѣти на зло, тукъ са ражда кражба, деспотизъмъ и други злини.— Напредкъ безъ вѣра, т. е. развитіе безъ по-високо развитіе, докаралъ би насъ до заблужденіе, както и старій свѣтъ; въ дружественнія си животъ не би имали никакъвъ редъ, нето задоволствіе, нето спокойствіе, и непрестанно би ся гонили, ненавиждали а много пѣти и убивали; въ гражданскія ни животъ би съществувало най-голѣмо самоволіе; а господарствувалъ би она, който е по силенъ и който би ималъ по-вѣче привърженици; а следствіята на сичко това, би били безъ друго едно бѣсно, и тѣй би ся уничтожавали единъ по единъ.

Напредкътъ е голѣмъ днесъ по всичкитѣ старни на свѣта!— Ако би било възможно да ся яви сега *Аристотелъ* на свѣта, той би ся заслепилъ отъ новитѣ науки; той би билъ слабъ като едно дѣте при днешнитѣ искусства и откритія. Астрономіята е измѣрила земното кълбо, неговата широчина и дълбочина; откриха ся нови земи. Природнитѣ науки прозряхъ въ тайнитѣ сили, които бѣхъ дълбоко скрити въ недрата на нашата чудна земь, и сичко открихъ, върху което старій свѣтъ нѣмаше нето понятие.

Но при всичкія този неизмѣримъ и неизражаемъ напредкъ, пакъ остана нѣщо неоткрито, нѣщо не изтъкувано, нѣщо непонятно, а то е; „*Човѣкъ е, смъртенъ, човѣкъ умира и длъженъ е веднѣжъ да умре.*“— Сички ние отъ толкокъ хиляди години, пиаме въ умѣтъ и въ устата си едно и същото питаніе, което и противъ волята ни силно дѣйствува въ душата ни и неможе да ся отбіе съ нищо, а то е: „*каво ще бжде съ насъ послѣ?*“— Можели да бжде човѣческата сѣдба, сѣща и равна съ сѣдбата на безсловеснитѣ животни, които сѣ излѣзли отъ прахътъ?....— Това е тежкото питаніе което ни мъчи и показва че не сме всезнающи.

„День и ноць— казва *Густинъ философъ*— размислявахъ върху това питаніе; жалостъта и скръбъта шѣхъ да мж уморѣтъ, силитѣ ми захванахъ отъ день на день да мж издавятъ. Азъ употребихъ сичкитѣ възможни задоволствія, но жалостъта ми продираше въ душата ми още по-дълбоко. Азъ ся обърнахъ за помощъ къмъ философитѣ, но и тѣ не ми олегчихъ скръбъта; защото каквото единъ доказваше, то другія фактически оборваше. И тѣй жалостъта ми растѣше сѣ по-вѣче и по-вѣче, и азъ неможахъ да намѣрѣхъ нигдѣ нето единъ изворъ, който да ми задоволи жадостъта на знаніето.— Само едното *Евангеліе* бѣше въ състояніе, да мж задоволи, развѣсели и да рѣши сичкитѣ тѣя чудни питанія.

Отъ сичко каквото живѣе и дѣйствува на земьта, нѣма нищо по-злостъно отъ човѣка. Той е роденъ само затова, за да бжде злостътенъ. Нѣма по-добро нѣщо, освѣнъ човѣкъ да не са ражда или послѣ рожденіето си да умрѣ часъ по-скоро.“— Такива думи произлизахъ отъ старитѣ философи.— Въ свѣтътъ има голѣмо незадоволствіе, мъки, наказанія, сиромашество. А дали съвременія напредкъ ще измѣни сичко това?... Невѣроятно е.— Кой помага на сиромаситѣ, на страдалцитѣ?... Челоувѣколюбіето— А то е произлѣзло отъ едната наша вѣра. Старій свѣтъ почиташе само богатитѣ, а Христіанството почита и сиромаситѣ. То е дало друго значеніе на сиромашеството, и гдѣто съществува нашата вѣра, тя оросява сичко, защото въ нежъ има *милосердіе*. Този свѣтъ би билъ страшно беденъ, когато нашата свята вѣра не би му давала това неоцѣнимо добро т. е. *милосердіето!*

Кой запазва въ дружественнія животъ, взаимната почеть, любовъта, съгласіето?... Само едното Христіанство.— Сички признаваме, че човѣкъ е създаденъ да работи и да са труди. Но кой ще ни олегчи тѣзи длъжностъ? Напредкътъ и образованіето ли? Не, напредкъ безъ трудъ не може да бжде. Само Богъ може да стори това.— Трудътъ ни развѣселява, трудътъ ни дава всяко задоволствіе, защото той е споредъ Христіанското ученіе слава и гордость за човѣка. Христіанската вѣра ни обѣщава какъ *вси трудящия и обременени цѣкоги* ще ся успокоятъ.

Прочее трудътъ и работата сж основаніе на нашето съществуваніе, на нашия напредъкъ. Отъ това следва, че сме длъжни при сичкія си напредъкъ, да имаме и вѣра.

Ние искаме да напредваме и длъжни сме да напредваме непрестанно и неу- морно, като разумни същества, но само— съ вѣрата, а безъ нея не.

ЗАЩО НАШИТЪ УЧЕНИ МЪЖІЕ, НЕВЪСПРІЕМАТЪ ДА СТАВАТЪ СВЯЩЕННИЦИ?

Въ сѣкій единъ народъ, главно мѣсто завземътъ священниците; тѣ предсѣд- телствуватъ въ общинитѣ или въ други събрания, тѣ поучаватъ по проститѣ, тѣ иматъ най-голъма честь отъ народа, тѣхнитѣ думи са считатъ за по-ползователни, отъ тѣхъ ся испроваждатъ за посланници по соборитѣ и др. А ако разгледаме по-внимателно положеніето на нашитѣ священници, достоинството и дѣлата имъ, ний ще видимъ една твърдѣ голъма разлика. Ще видимъ че нашитѣ священници са считатъ за най-долня класа въ народа, ще видимъ че тѣхъ не ги счита никой за нѣщо, че тѣ не са питатъ за нищо. Отъ всяка страна чувашъ да ся говори за священникътъ, сѣ- кій го хули и напада, и никой не е задоволенъ отъ него и отъ постѣлжитѣ му. Това е наистинна голъмо пониженіе, не само за священническія чинъ, но още за цѣль народъ; съ това ся малоуважава, и презиратъ религиознитѣ ни обряди, даже и самото ни вѣроисповѣданіе. Но ако разгледаме по-внимателно причинитѣ на сичко това, ние трѣба да признаемъ че священниците не сж криви ни най-малко, когато не сж ся произвѣли сами на този чинъ. Нашитѣ священници до днесъ сж биле слу- ги и робове на фанариотскитѣ тирани Епископи; тѣ са биле произвѣждани на този високъ чинъ, не по достоинство, но за любовта на царитѣ, тѣ не сж биле длъжни да отговарятъ и изпълняватъ точно и споредъ църковнія уставъ длъжноститѣ си за- щото не е имало кой да ги надглежда и подканва на това. Съ единъ дума нашитѣ священници сж могли да правятъ сякакви беззаконія и злоупотребленія; стига само да сж въ състояніе да затворятъ очитѣ на оня фанариотинъ съ нѣкоя и друга лирка, още при това нѣколко курки, пилета, яйца и др. това бѣше тѣхното наказаніе, съ това ся избавлявахъ отъ фанариотската афоризма.

Чи е това тѣй положително ставало, то може да са увѣри сѣкій Христіанинъ, щомъ разгльда повѣденіето и дѣлата, на нѣкоя стари священници, заостанали отъ фанариотското мѣдро(?) управление. Въ таквось едно положеніе като е било нашето священство, то не трѣба да са чудимъ, за дето не са уважава и почита тѣй спо- редъ както ни палага самата вѣра; защото не е имало въ тѣхъ нѣщо за почетъ и за похвала, когато и самитѣ имъ Архиерей, бѣхъ отъ тѣхъ по-ниски и безсрамни черни души родени само за зло на свѣта.

Надѣждата ни е въ бъдущността. Но ние трѣба и пакъ да ся трудимъ и при- готвимъ за славна бъдущность. *Надѣждата* е суетна, и става по-суетна, ако ние не ѝ украсимъ съ дѣлата си. Нищо не става само отъ себѣ си добре и обще- полезно, ако не са уреди и поправи. Всяко нѣщо си има лошевината, но тя може да ся изхвърли най-лесно, стига само да сме склонени на това.

Въ насъ хладнокрвїето е въ най-голѣмъ степенъ къмъ сѣкій предмѣтъ, затова сме и въ таквось положеніе. Онова което можемъ и трѣбало би веднѣжъ за винаги да го поправимъ и уредимъ безъ да са повредимъ въ нѣщо; ние напротивъ и къмъ него стоимъ хладнокрвни, като да не е наше и за насъ.— Кой ни спира отъ да не си поправимъ священството? Кой противостой на общинитѣ ни, отъ да не из- биратъ за священници такива лица, които не сж способни нето достойни за това свято званіе?! Вижда са че нещемъ и необичае доброто, затова и не го правимъ.

И днесъ даже, какви лица ся произвѣждатъ за священници, когато е въпросътъ ни решентъ?..... Такива които незнаѣтъ, нето що е священникъ, които непроумѣ- вѣтъ нето онова, което четѣтъ, които гледатъ само за собственія си интересъ.

При такива едни нарушения на вѣрата ни, и при такива священници, които не дават никаква духовна храна на стадото си, трѣба ли и заслужават ли, да имъ са отдава най-голяма чест?... Може ли единъ народъ да повѣри въ рѣшетъ на такива неспособни лица, общитѣ си дѣла и завѣденія?... Неотричами че нѣмами способни священници, но способнитѣ са изгубватъ при неспособнитѣ, защото сж твърдѣ малобройни — Кой става днесъ Бъл. священникъ?... Оня който са наситилъ на заниманіето си, оня който може да лъже, да лие и да проси.— Но и тѣ не сж криви, защото безъ священници неможемъ да бждемъ; каквито и да сж трѣба да ги имаме. Когато не щятъ ученитъ, то длъжни сме да търпимъ тия.

Да дойдемъ сега на въпросътъ: *Защо нашитѣ учени неставатъ священници?*

Сѣкій единъ човѣкъ преди да залови една работа, той размишлява върху неж, размишлява за началото ѝ, размишлява и за свършваніето ѝ. А колко още по-голямо размишленіе трѣба когато човѣкъ иска да стѣпни въ едно званіе, отъ което ще си изкарва насущния хлѣбъ, и въ което ще си свърши живота?!... Кой е тоя, който безъ дълги размишленія стѣпва въ едно какво да е заниманіе?!— Да ставимъ другитѣ заниманія въ насъ, тѣхнитѣ задоволствія и мъчнотип, а да разгледаме въ кратко какъ живѣятъ нашитѣ священници, и какъ си искарватъ прехраната?

Животътъ на нашитѣ священници, въобще е доста плачевенъ и тежъкъ, по това защото, за да си изкарватъ прехраната, тѣ са принуждени да ходѣтъ всяка Недѣля отъ къща въ къща да ржеатъ за да зематъ петъ пари, (което не е църковно прописано), принуждени са да каратъ народа да коли курбани и др. за да зематъ житиѣ и дѣлъ отъ него; когато вѣнчаватъ или кръщаватъ каратъ ся за по-голяма плата, и тѣй вмѣсто да поучаватъ народа на любовь и съгласіе, тѣ напротивъ даватъ поводъ на раздоръ, ненавистъ и гоненія.— Въ този случай священницитѣ пакъ не сж криви, защото и тѣ трѣба да живѣятъ; трѣба да си хранятъ дѣтцата. Още при това като знаемъ че сѣкій священникъ е длъженъ да плаща по нѣщо всяка годинж и на общинитѣ, тогасъ той са принуждава и да проси. И днесъ виждаме священницитѣ винаги когато рсѣжатъ, подирѣ имъ върви единъ човѣкъ съ торбитѣ, да събира брашно, вълна, яйца и др. На тосъ начинъ живѣятъ нашитѣ священници, затова и нѣматъ никакво уваженіе отъ народа.

Сега като имаме предъ видъ начинътъ на животътъ на нашитѣ священници, трѣба ли да са чудимъ з що нашитѣ учени не ставатъ священници? Единъ човѣкъ който е училъ 20 и повѣче години, може ли да въсприеме, да отиде да проси за да ся прехранва?... Нѣма ли отъ нашитѣ учени мнозина които сж ся приготвили даже за този високъ чинъ, а невъзприематъ да ся произвѣдѣтъ за священници?... Има, нѣ като гледатъ положеніето на другитѣ священници, тѣ и не помислюватъ да стѣпатъ въ това званіе, защото въ тѣмницата не ся живѣе. Чувствителенъ човѣкъ не може да ся кара и насилствено да търси награденіе на заслугата си.— Ето тия сж споредъ нашето миѣніе причинитѣ за дето нашитѣ учени неставатъ священници.

Отъ сичкитѣ страни днесъ са чуватъ разни нападанія на релгиознитѣ ни обряди, отъ день на день народътъ захваща да охладнява къмъ вѣрата, *посттъ* захвана да са потъква, и сичко клони къмъ Еретичество. Защо? Защото нѣмами способни духовни пастири и поучители, които да бранятъ и доказватъ истинността на св. вѣра.— Въ старо врѣме, когато захванало да ся распространява Христіанството по свѣта, и падали сж на него много мѣдречи; но църковнитѣ служители, съ голяма ревностъ сж обаряли сичкитѣ невѣрически нападанія, тѣ сж утвърждавали между вѣрнитѣ Спасителевото ученіе съ живъ говоръ и ясни доказателства, и на тосъ начинъ са е запазило неповредимо въ свѣта. А днесъ нашитѣ священници можтъ ли да противостоятъ на едниъ най-простъ нападателъ на Христіанството?... Отъ тѣхъ нетрѣба това нето да искаме, защото нашитѣ священници, освѣнъ дето не сж способни за званіето си, тѣ още нѣматъ доволно врѣме да проповѣдватъ Божіето слово, нето да опорствуватъ на всяко зло, когато сж принуждени да ходятъ отъ къща въ къща да явяватъ: че утрѣ щели да святятъ вода и др. когато са принуждени сами да ся грижатъ и мислятъ за препитаніето си.

Какъ ще ся поправи нашето священство, и на кой начинъ ще може да се даде поводъ на по-ученитѣ за да ставатъ священници: върху това ще поговоримъ въ идущія брой. При това съ голѣмо благодареніе би обнародвали миѣнието на сѣкій Православенъ Христіанинъ, който би ся потрудилъ да напише нѣщо върху този важенъ въпросъ.

Л И Т У Р Г И К А.

(ХРИСТИАНСКА НАУКА)

За Богослуженіето въобще.

Богъ е най-свършено същество, който е създаде небето и земята, който държи цѣль свѣтъ, и съ него управлява. Сичкитѣ пѣкъ други створенія и чловѣцитѣ, сж създадени чрезъ Него, а отъ Него и зависятъ.

Когато познае човѣкъ тѣсъ зависимость отъ Бога, свършеннитѣ си и безбройни добрини, които му е всевишній даровалъ, ще почувствува въ себѣ си безъ друго, не само най-голѣмо почитаніе и най-топла благодарность къмъ Бога, но още ще ся роди въ него желаніе, щото да ся удостои съ Божіето благоволеніе, и да стѣпи съ него въ право съединеніе.

Това вътрешно чувство, което произлѣзва отъ вѣрата къмъ Бога, имѣнува ся *побожно* чувство, и въ него ся състои вътрешното *Богочитаніе*. Споредъ както душата и тѣлото стоѣтъ въ тѣсно съединеніе по мѣжду си, и онова което е въ душата показва ся и явно, сжщо и това природно—побожно чувство излиза на явѣ въ дѣйствія, които ся имѣнуватъ *священни*, а сичкитѣ заедно *Богослуженіе*.

Въобще самъ Богъ е научилъ човѣка на Богослуженіе; понеже го е створилъ тѣй щото, по самата си природа, да не може да съществува, а да не си изяви явно вътрешното побожно чувство.— Освѣнь това, Богъ самъ е ръководилъ първитѣ чловѣци въ истинното и право Богослуженіе; защото познато е, какъ още Адамовитѣ синове, сж приносили жертва Богу, а тѣ сж правили онова, което сж видѣли отъ Отца си; а кой е него научилъ на това?— Не е ли неговъ и нашъ Отецъ превѣчній Богъ?— Това потвърдява самъ Богъ, защото е заповѣдалъ на Мойсея: Кой *праздници* да праздува, и какъ да праздува, кой *жертви* да принася, *мѣстото гдѣ и лицата* които трѣба да свършатъ богослуженіето; но това е старозаконно богослуженіе.

Опредѣленіе на Литургіята.

Литургія, служеніе или служба произходи отъ Гръцкія глаголъ *литургео* и въобще значи: 1) Отправление всяко благочестиво дѣло. 2) Литургія значи: всяко свършваніе до священнослуженіето; тѣй утрениа и вечерня ся нарича въ дѣяніята на Ефескій соборъ *литургія*. Въ особенній смисль литургія значи: *Всенародно Бого-служеніе*, съединено съ приношеніе на тѣлото и кръвьта Христова; или *литургія* е: священнодѣйствіе на безкръвни жъртви, предадена отъ самія Христосъ Спасителъ на Апостолитѣ, а отъ тѣхъ на священниците, която има да ся върши, до второтъ пришествіе Христово.

Що е Литургія?

Ако желаѣтъ вѣрнитѣ да престѣпятъ на явното Богослуженіе съ благоговѣніе, то длѣжни сж предъ сичко да знаѣтъ, смисльта и значеніето на богослуженіето въобще, и особеннитѣ му дѣйствія. Това значеніе ся състои въ *Литургіката*, която е систематическо уредено описаніе, и изясненіе на Богослужебнитѣ дѣйствія, на Вѣсточно Православната наша църква; отъ които всяко съдържава и има духовно-нравственна цель, защото сичкитѣ священни обряди или изясняватъ, догматѣтъ на нашата вѣра, или напомнюватъ правилата на нравственността. съ което ся възваса нашія умъ на оная височина, отъ която можемъ да разумѣмъ по-лесно небеснитѣ истинни. По това тѣсъ наука е отъ голѣма полза за сѣкій Христіанинъ.

Кои сж служителитѣ на Божественната Литургія?

Служителитѣ на божественната литургія, сж само правилно (законно) рѣкоположенитѣ отъ Епископѣтъ священници. Тѣ само иматъ право и сж длѣжни да свършватъ божественната литургія, споредъ църковнѣя уставъ, за въ честь на сичкитѣ святци, за въ ползата и за опрощеніе греховетѣ на онѣя, които живѣѣтъ на земѣта, и които сж скончали живота си въ правовѣріето.

Врѣмето и мѣстото гдѣ да се свършва Божественната Литургія.

Колкото за врѣмето кога да се служи божественната литургія, то може да бжде рано или късно, но непремѣнно предъ пладнѣ, и когато се покаже добръ дневното свѣтило; освѣнъ въ опредѣленнитѣ отъ църквата дни, въ които е дозволено да се свършва Божественната литургія и въ средъ пладне.— Литургія може да става сѣкѣй день, освѣнъ въ онѣя дни, въ които споредъ църковнѣя уставъ, е забранено; а тѣ сж: *Срѣда* и *Петѣкъ сирній*, *Понедѣльникъ* и *Вторникъ* въ първата Недѣля на великѣй постъ и *великѣй Петѣкъ*. Само въ тѣя дни не е дозволено да се свършва литургія.

Мѣстото заради свършваніето на Божественната литургія е: *църквата*, която е освященна или отъ самѣя Епископъ, или отъ священницитѣ, проводени отъ неговата страна, и съ *Антиминсъ* снабдена.

Въ случай ако има нѣкоѣж причина, дето да не може да се служи въ църквата като н. пр. когато има бой, или нѣма църква, то тогасъ може да се свърши литургіята и въ нѣкоѣж частна къща, или подъ сѣнникъ (чаджръ) или подъ вѣдрото небе; но на освященъ *Антиминсъ*.

(Слѣдва)

СТИХОТВОРЕНІЕ:

Свѣтна вече ясна зорѣ, на Источнѣй небосклонѣ,
развѣя се вече тѣмнинѣ, ще просвѣтне всеки клонѣ;
Прѣди врѣмѣя нашѣй народъ, живѣѣлъ е въ простота,
но сега ще въ всекѣй родѣ, да възсіяй свѣтлина;
Нѣй се вече освободихме, отъ фенерското робство,
и съ Патріархъ се здохихме, отъ всичкитѣ праведно;
Намъ сега не ни остава, друг' освѣнъ просвѣщеніе,
нека всички безъ забава, да вървимъ въ ученіе;
Въвъ честититѣ славни дни, на нашѣйтъ Господаръ,
да живѣѣй много години, и нашѣйтъ Патріархъ;
Славно бждуше се поевява, за нашѣйтъ милъ народъ,
който знай да оцѣнява, нек' жертвова за свой родъ;
Евангелската свѣтлина, нек' всички ни да угрѣѣ,
та кат' прѣгонимъ тѣмнинѣ, нека всякой да запѣѣ;
Че науката е изворъ, на всичкитѣ добрини,
а просвѣщеніето е, что ни води славни дни.

Петъръ И. Бояджіевъ

Ловичъ 12 Юлія 1872.

БЛАГОГОВѢЙНИИ СВЯЩЕННИЦИ, ПОЧТЕНИ ПЪРВЕНЦИ И ПРОЧИИ БЛАГОСЛОВЕНИ ХРИСТАНИ ЖИВУЩИ ВЪ БОГОСПАСАЕМАТА ЕПАРХІЯ ДОРСТОЛО-ЧЕРВЕНСКА, ЧАДА НАША О ГОСПОДѢ ВОЗЛЮБЛЕННА, БЛАГОДАТЬ ВАМЪ И МИРЪ ОТЪ ГОСПОДА ВСЕДЕРЖИТЕЛЯ, ОТЪ НАСЪ ЖЕ СМІРЕННИХЪ МОЛИТВА И БЛАГОСЛОВЕНІЕ. *)

Извѣстно е всѣкому въ какво бѣдно положеніе бѣше достигнало състояніето на Богоспасаемитѣ Бълг. епархіи, слѣдъ като подпаднахъ подъ управленіето на Цариградската вселенска патриархія. Пастири невѣжи на народниитѣ языкъ на паството си, религиозното поучаваніе на Християнитѣ изоставено, нравственното имъ образование пренебрегнато, языкътъ имъ или гонимъ или косвено подкочанъ, чрезмѣрна жедность на свѣтовнитѣ блага, тѣзи бѣхъ всеобщитѣ оплакванія на Бълг. епархіи, които, съединени съ възпоминаніето на уничтоженната отъ Ц/градската Патріархія църковна независимост на самостоятелнитѣ Бълг. църкви, силно развълнувахъ православието изпълненіе по Бълг. епархіи. Това развълнуваніе докара борбата между патриархіята и Бълг. черква и въ тази борба правдинитѣ на Православното наше Християнско изпълненіе ся припознахъ и утвердихъ. Но пренебрежното и распуштнато управленіе на испратенитѣ отъ вселенската патриархія пастири, и дванадесетъ-годишната ни борба докарахъ едно ослабяваніе на черковниятъ рѣдъ, мнозина счетохъ за своя длъжностъ нѣща които избѣгахъ тѣхното ведомство, други желаяхъ да зематъ участіе въ работи, които стояхъ по-високо отъ тѣхнитѣ познанія, и тѣи ся пороци едно положеніе на черковното управленіе, което неможеше да нѣма лоши слѣдствія въ религиозни животъ на православието Бълг. християнско изпълненіе, и за това привлечаніе серіозно вниманіето на сичкитѣ Български архіереи, но тѣхното исцереніе избѣгваше тѣхнитѣ сили. Затова щомъ ся вѣстанови православната Бълг. черква, първата ѣ грижа бѣше да поправи това извѣрждѣно положеніе, да вѣстанови пакъ точността на черковното благочиніе, всѣкій да стои тамъ гдѣто черквата го нарѣдила, Евангелскитѣ заповѣди да ся преподаватъ на вѣрнитѣ на языкъ тѣмъ понятенъ, и да ся положатъ всичкитѣ трудове, за да ся вѣзвнши нравственното положеніе на повѣренитѣ ѣ християни, защото това е посланіето ѣ, и затова ся е трудилъ Бълг. народъ. Нъ за да испълни своитѣ задлъженія къмъ паството си православната Бълг. черква трѣбаше да нарѣди духовни нарочни пастири по немѣющитѣ такива Бълг. епархії. Богоспасаемитѣ *Доростолска* и *Червенска* епархії, соединени управително подъ надзорѣтъ на единъ ѣ сщій Митрополитъ, като пожелаха едногласно за такъвъ негово-високопреподобіе отца Архимандрита *Григорія*, святій синодъ, като зе въ вниманіе това народно желаніе изразено споредъ законѣтъ на Екзархіята въ нарочни и редовни прошенія пристѣпи въ каноничното му избраніе и той ся рукоположи и опредѣли за *Доростолско-Червенскій* Митрополитъ на първиі текущаго Юлія. Изборѣтъ на епархіята неможе да бѣди по-щастливъ, а каноническото опредѣленіе не можеше да бѣди по-праведно и по-радостворно за всички вообщѣ. Негово Високопреосвященство свято Доростолско-Червенскій Г-нъ *Григорій* е мъжъ украсенъ съ най-добритѣ качества, той има наука, дѣятелность, ревность за всяко добро, онитъ въ духовниитѣ животъ, и отъ младитѣ си еще години, той са е трудилъ и жертвувалъ за сполюката на общенародното дѣло, като е сподѣлявалъ често и страданіята, които достоуважаемитѣ му старецъ, свято-Търновски Г-нъ *Иларионъ* е претърпявалъ за същото дѣло. Той ще бѣди любимитѣ вашъ пастирь, готовъ на всѣка жертва за духовното благоденствіе на повѣренното му Христово стадо. Той днесъ е и законниитѣ вашъ пастирь. Следователно като такъвъ вѣи него ще сиоменувате въ Божииѣ храмове до него да ся отнасяте за епархіялни черковни расправи; защото нему принадлежи съгласно съ съществениитѣ закони на православиятъ нашъ черковъ и священниитѣ правила всичкото духовно управленіе на епархіята, за доброто състояніе, на което е отговоренъ рѣдъ Бога, рѣдъ православиятъ Бълг. църквъ и рѣдъ честното ни правителство, което желае щото всичкитѣ негови вѣрни подданици да благоденствуватъ отъ всѣка една страна, и затова ежедневно ся труди постоянно съ такъвъ начинъ съ взаимни любовъ между пастири паство, съ точното познваніе на правата които дава православиата наша църква на всѣкій отъ тѣхъ, съ достаточното изпълненіе на длъжноститѣ които тѣ взаимно иматъ, ще може тихо и мирно да ся утвърди пакъ расклатенитѣ нѣкакъ църковенъ рѣдъ, ще ся турятъ здрави основи на занемаренното Християнско и Евангелско образование, ще ся вѣзвнши нравственното положеніе на православието изпълненіе по епархиятѣ, и тѣи по лесно и по-здрово ще ся усъществатъ и за душевниитѣ желанія на Българскій народъ и вашитѣ во Христѣ братъ и съслужителъ Н. Високопреосвященство свято-Доростоло-Червенски Г-нъ *Григорій* по-лесно ще посрѣшне вашитѣ и на Бълг. Екзархія ожиданія.

Като призовавами на васъ Божиятъ благодать остаами.

1872 Юлія 6 Ц-градъ Ортакьой.

† *Анонимъ Митрополитъ Видинскій и Екзархъ Българскій во христѣ усердній молитствователь.*

(следватъ подписитѣ и на другитѣ епископи).

*) Това писмо е спроводено отъ Негово блаженство Бълг. Екзархъ, до Бълг. община въ Руссе, съ което препорѣчва Н. Високопреосвященство Г. Григорій за Митрополитъ на Доростоло-червенската епархія.

БЛАГОГОВѢЙШИ СВЯЩЕННИЦИ, ПОЧТЕННѢЙШИ ПЪРВЕНЦИ, И ПРОЧІИ
БЛАГОЧЕСТИВИ ЖИТЕЛИ НА БОГОСПАСЕМАТА НАША ДОРОСТОЛСКО-
ЧЕРВЕНСКА ЕПАРХІЯ, ЧАДА ВЪ ХРИСТЪ ЗЪЛО ВЪЗЛЮБЛЕННА, ВЛА-
ГОДАТЪ ВАМЪ И МИРЪ ОТЪ ВСЕДЕРЖИТЕЛЯ БОГА, А ОТЪ НАША
ЖЕ СМІРЕННОСТЪ МОЛИТВА И БЛАГОСЛОВЕНІЕ. *)

По непроницаемѣтъ таиства на Божійтъ промисль, православната Бъл. църква ся възстанови тържественно, и существованіето ѳ въ обществото не е вече нито надѣжда, нито голо слово, но животъ дѣйствителенъ подѣ свое народно управление. Благочестивійтъ Бъл. народъ, слѣдъ като има пріятното утѣшеніе да види конечното въстържествуваніе на святитѣ си правдини за които са борн толкосъ время съ самоотверженіе и да поздравн съ радостъ възвишеніето на първійтъ началникъ на Бъл. Ексархія Антима, първаго, има днесъ удоволствіето да поздравлява съ не по-малка радостъ и съ не по-малкъ вѣсторгъ именуваніето, по богоспасаемитѣ Бълг. епархїи, на свои народни священноначалници. Тѣи праведнитѣ всенародни желанія ся удовлетворяватъ и ся изпълняватъ едно по едно, и днесъ нова вече поченва епоха за нравственното развитіе на Бълг. народъ подѣ ревностното руководство на свое собствено църковно началство, и подѣ покровителството на Високославното Султанско правителство. Показаннитѣ за управленіето на Бълг. епархїи народни пастири, като трѣба да са споредъ Апостола Павла: *непорочни, цѣломудренни, благоговѣйни, честни, страннолюбиви, учителни, кротки*; ще бѣдѣтъ още помежду Бълг. народъ распространители на истинското и здраво образование, неморими проповѣдници на святитѣ и вѣчни евангелски истини, горѣщи ревнители за просвященіето на православното Бълг. изпълненіе, руководители къмъ всяко добро богоугодно и душеспасителни, добри всякога наставници на повѣрениото имъ отъ Божійтъ промисль Христово стадо, готови на всяка жертва за неговото вѣроисповѣдно, нравственно и умственно възвишеніе помежду образованнїи съѣтъ въ европейското общество. Тѣи разумѣва Бълг. Ексархія своитѣ пастиреначалници, тѣи ги разумѣва и такива ги иска и Бълг. народъ. Свято и славно поприще за всичкитѣ онѣзи които иматъ пълно съзнаніе на високото си просвѣтително посланіе не само като членове, но още и като званични служители въ кръгътъ на Бълг. Ексархія! То като е тѣи, очевидно е колко трѣба да внимава народътъ въ изборътъ на тѣзи служители, и колко трѣба отъ друга старна, да мисли онзи който са призовава. На тази священноначалническа служба, на която и длѣжноститѣ са толкосъ повече тежки, колкото по-ревностно са е показало въ народното дѣло Христовото стадо помежду които ще да ся управлява тя.

Богоспасаемата ваша епархія въ упражненіето на правото си да покаже кои лица намѣрва като по способни за духовното ѳ управление, избрала по вишегласіе нашата смиренность, и святїиъ Бълг. Синодъ, като зе предъ видъ вашитѣ желанія, изразени въ отправеннитѣ до него прошенія, пристѣжи въ каноническїи изборъ, и на първій текущаго Юлія, съ рукоположеніето ми, провозгласи ни Митрополитъ Доростолско-Червенски. Усѣщами, възлюбленни во Христѣ чада, тяжестьта на високото посланіе, което ни ся налага, усѣщами важностьта на святитѣ длѣжности, съ които са свързвами, и ако да зависяше само отъ нашата воля, и отъ нашата склонность, нїй въ чувството на слабитѣ си сили, не бихми дързнали да погледнемъ на тази висока священноначалническа служба. Но тѣи види ся било предупредѣленно отъ Божїиътъ промисль. Това е и вашето желаніе, тая е и просветената воля на достоуважаемїиътъ ни духовенъ началникъ както и на окружающитѣ Него свети старци. Съ Божїята помощъ прїемами да бѣдемъ и нїй отъ числото на онѣзи служители, за които споменахми по горѣ, и веднажъ като възложихми ръката си на Евангелското радо, неможемъ да ся обърнемъ назадъ. Съ преданность и съ самоотверженіе нїй ще посвѣтимъ за напрѣдъ сплчкитѣ си сили за точното изпълненіе на святитѣ и високи длѣжности, които ни възлага священноначалническииътъ чинъ съ пълно

*) Настоящето писмо е непроведено отъ старна на Доростолско-червенскїи Епископъ Н. Пр. Григорїи, което е прочетено въ църквата Св. Троица въ Руссе.

и непоколебимо увѣреніе, че въ изпълненіето на тѣзи наши длѣжности ще намѣримъ въ повѣренното вече намъ Христово стадо всяка помощъ, и всяка готовность, вѣрни войны, войнствуващи подѣ небесніиъ препорецъ на Евангелието, за развитіето на святитѣ истини които обема, ній ще ся трудимъ непрестанно да покажемъ и словомъ и дѣломъ, че благочестивіиъ Бѣлг. народъ не ся е трудилъ напраздно толкосъ години, че Бѣлг. Ексархія не е, и не трѣба да е едно сухо и безплодно постановление, че въ нея има жизнени сили за образованіето, за възвишеніето на народѣтъ въ славната Отоманска държава. Законитѣ, наредбитѣ и уставитѣ са необходими за да ся яви на цѣло всеобщата народна воля.. По главното за благоденствіето на кое и да би било общество и дѣйствителното приспособленіе на началата по които са води. Инакъ всяко устройство писано на книга било би трудъ безъ никакъвъ плодъ. Вѣроисповѣдното поученіе, нравственното образование, умственното развитіе, правдата въ всичко и за всички, проповѣдь и защита на святитѣ истини които обема православната наша вѣра, възвишеніето на народното ни духовенство въобще, уваженіе къмъ законитѣ, ето въ кратцѣ началата които проповѣдва Бѣлг. Ексархія, и които ще вдѣхватъ богопроизведенитѣ служители. Отъ тѣзи начала водими и ній ще ся стараемъ да съобразявами съ тѣхъ всичкитѣ си постѣпки, и всичкитѣ си дѣла, безъ да онеправдаемъ никогашъ никого, нито въ непорочнитѣ му стремленія, нито въ природнитѣ му народни наклонности, нито въ языкѣтъ му, стига само сичко да става съгласно съ предписваніята на вѣрата и съгласно съ царскитѣ закони. Прочее възлюбленіи во Христѣ наша чада, *„блюдите како опасно ходите, не якоже немудри, но якоже премудри; бивайте подображатели Богу, и ходите въ любовь“* (Ефес. 5, 15). Както съ любовь и съ съгласіе можихми верѣдъ толкосъ мѣчнотіи да придобіемъ най-послѣ своитѣ си правдини, тѣи и за напредъ въ редовното управленіе на Ексархійското окружіе ній ще можемъ да уллучимъ духовното си народно състояніе и да приготвимъ още едно по-блистателно и по-благополучно будуще за Бѣлгарската Ексархія подѣ защитата на честното ни правителство, ако умѣемъ да ся обходимъ благоразумно, съ преданность къмъ общенародното добро, съ преданность къмъ истинното и здраво просвѣщеніе, съ преданность, съ крайна преданность къмъ святото ни бащинско и народно православно вѣроисповѣданіе, мило и драгоцѣнно притежаніе, съ което праведно можемъ да ся гордѣемъ наедно съ многочисленнитѣ наши по вѣра братія во Христѣ. Затова внимавайте, бодрствувайте, бдите, *„да не бивае ттому младенци, валяющеся и скитающе ся всякимъ вѣтромъ ученія, во ложи челоувѣчествїи, во коварствѣи козней лиценія. Истинствующе же въ любви да возрастимъ въ него всяческая, иже естъ глава Христосъ“* (Ефес. 4, 14). Челоувѣчскійтъ животъ възлюбленни во Христѣ чада, е борба продължителна. Блазѣ на онѣзи общества, които въ тази непрестанна борба истината и правдата преодоляватъ надѣ лѣжата и обидата, а добродѣтели, при всичкитѣ страданія които претѣрпява, не пада предѣ порокѣтъ каквото широко пространство и да е завоевалъ той по една или друга причина. Въ всякій случай сладка и твърдѣ пріятна е душевната награда на онѣзи които рѣшително постоянствуватъ въ доброто, безъ да ся стряскуватъ нито отъ страстнитѣ викове на лехкомисліето, а по нѣкогашъ и на лехковѣріето, нито отъ многобройнитѣ препятствія които срѣщатъ въ пѣтьтъ на добродѣтеля. Затова *„держите ся правды, вѣры, любве, мира, со всѣми призивающимы отъ чистаго сердца“* (1 Тит. 2, 22). Господа който дано благоволи чась по-скоро да ни събере наедно, та и отъ близу поздравляваущи и поздравляеми да въсхвалимъ и въспѣемъ съ единъ гласъ Господа нашего Исуса Христа, егоже безмѣрная милость съ нашитѣ смиренни молитви ни благословенія да бѣде съ всички васъ.

Усердній вашъ во Христѣ Молитствователь

Доростолско-Червенскій Григорій.

1872 Юлія 6 Ц/градъ Ортакой.

ПРОГРАМАТА НА БОГОСЛОВСКОТО УЧИЛИЩЕ въ Бѣлградѣ.

Тога училище е отворено въ год. 1836. свършва се за четири г дини: въ него се при-
готовляват кандидати за священници и учители. А предаватъ ся следующитѣ предмѣти:

Въ I. Класъ: Славянскій языкъ, обща Риторика, обща Исторія съ Землеописаніе, Психология съ Физиология, Полска Економія, Рускій языкъ, Пѣние и Църковно правило.

Въ II. Класъ: Четеніе и тълкованіе Св: Писаніе; Реторика, обща Исторія съ Землеописаніе, Физика, Логика, упражненіе въ Рускій языкъ, Рускій языкъ, Полска Економія, Пѣние и Църковно правило.

Въ III. Класъ: Догматика, Хомилитика, Църковна Исторія съ библическо Землеописаніе; Четеніе Св. Писаніе, Херменевтика, Канонично право, Обрядословіе, Пѣние и Църковно правило.

Въ IV. Класъ: Пастирска богословія, Догматика, Морална богословія, Църковно богословіе, Учителскій методъ съ практическа Аритметика, Диететика съ домашно лекарство, Хомилитически упражненія, Пѣние и Църковно правило.

Сжщата програма ъж виждаме помѣстена и въ 3-та Книжка въ „Славянскій Педагогъ“ безъ да има обаче нѣкой белѣжки отъ редактора върху това училище. Колкото намъ е познато това Богословско училище въ Бѣлградѣ ний можемъ да кажемъ че отъ него неможатъ да излѣзатъ достойни и учени ученици. Предмѣтитѣ сж твърдѣ добри, но тѣ ся предаватъ по-вѣче механически, ученицитѣ ся принуждени и противъ волята си да учятъ сичко наизустъ като „отче нашъ“ безъ да разумѣватъ нѣщо. Въ училището ся приематъ и такива ученици, които незнайтъ него да прочитатъ свободно.— Животътъ на ученицитѣ е съвсемъ ограниченъ, тѣй щото като нѣматъ никаква свобода, неможатъ него да ся приготватъ за явнъ животъ.

На това училище има завѣщани отъ Россія едно количество пари, съ които да ся издържаватъ всяка година по-нѣколко ученици подъ благодѣяніе изъ България, но на жалость научаваме ся че ставали голѣми злоупотребленія; Българскитѣ ученици ся презирали отъ Г-да професоритѣ, а особено отъ Директорътъ, който съвсемъ немплостиво ся располагалъ съ това благодѣяніе. Чудно намъ е какъ Н. Високопр. Митрополитътъ не дава вниманіе на това завѣденіе, за да не ставатъ никакви злоупотребленія!...

ПЕДАГОГИЧЕСКИ ОТДѢЛЪ.

С Л О В О.

(Говорено на испитаніето въ крайненското Бѣл. училище въ Руссе).

Многопочитаемо събрание!

Свърши са тежкія учителскій трудъ, свършихъ ся ежедневнитѣ преданія, дойде часътъ въ когото да са откріе явло, какво сѣме е посѣяно, а какви плодове ще принесе, т. е. да види сѣкій родителъ защо е проваждалъ сина си въ училището? и какво е научилъ.— Тѣзи е главната причина вижда са, подбудила сякого отъ васъ да присѣтствува въ това свято завѣденіе и да са увѣри очевидно въ истинната.

За излишно считамъ да ви описвамъ напространно важността на ученіето или нуждата на училището и ученіето, защото това е мисль много малко всяко му вече познато.— Кой незнае че безъ наука не би могли да живѣйтъ хората? Кой незнае че ученіето е родило сичко на свѣта... Имали единъ човѣкъ на свѣта който да не уважава, който да непризнае че ученіето украсява на човѣка живота? Сичко каквото ни олеснява заниманіята, то е произлѣзло отъ ученіето, следователно то е животъ за човѣка.

Но некъ не ся отдалечявамъ отъ по-нужднитѣ предмѣти които трѣба да са споменатъ поне въ кратко.

Отъ както са е основало това училище нѣма по-вѣче отъ седемъ месеци; какъ са е то основало и отъ кого? това не щѣ тутакси да изявямъ, само имамъ да ви изложъ: че при отваряніето на това училище, преминахъ отъ онова главното не-повѣче отъ 30 до 40 ученици, а послѣ са умножихъ до 186, следователно явно са показва че тукъ е требало да са отвори отдавно училище, и то не едно но и двѣ.— Множеството ученици, а още и като е малко зданіето, претърпѣхъ не малко мъки. Ежедневно предавахъ само предъ пладне 6 урока; развратността на дѣцата, съ която са тѣ отъ начало отличавахъ, положеніето имъ, а особено дарътъ имъ ма принуждавахъ да са труда още по-вѣче чрезъ разни способности за да имъ покажа отъ малко малко правія пѣть, да имъ отворѣ волякъ къмъ ученіето, да имъ вкопрана любовь къмъ училището. Г-да! Да немислите че съмъ ги приготвлявалъ за испитъ, не, тѣзи мисль е била много далечъ отъ мене. Азъ бѣхъ увѣренъ че тѣя ученици по-вѣчето

сж привременни въ това училище, затова потрудихъ са постепенно да ги въспитажъ природно, т. е. да имъ дамъ живо слово, жива наука, да имъ покажжъ пактжтъ по когото ще вървятъ въ практическя си животъ. Гледахъ да ги сподобжъ съ по-вѣче познанія, за да можжтъ и сами да са занимаватъ, следъ като оставатъ училището.

Наистинна отъ учителтъ зависи сичката бждущность на сѣкій ученикъ, отъ учителтъ са иска да въспитава и образува дѣтинскія умъ, но главното е отъ родителитѣ: „*Каквоото сѣме са носѣе, такъосъ и пониква.*“ Родителитѣ ако отъ малки въспитаватъ нѣравствено дѣцата си, ако имъ вкореняватъ въ сърдцата любовь, почетъ и послушаніе, ако не говорятъ зло за учителитѣ, ако ги проваждатъ рѣдовно въ училището, то тогасъ лесно ще бжде на сѣкій учителъ за да отговори по-точно на тежкото си званіе; но ако напротивъ родителитѣ не си испълняватъ длъжността т. е. ако не си поучаватъ въ дома си дѣцата, то тежко бива, за учителтъ да успѣе въ длъжността си.— Тежко и горко на онія бащи и майки, които иматъ дѣтца, а не ги проваждатъ въ училището. Такива бащи и майки освѣнь дето грѣшжтъ съ това, още си убиватъ дѣцата, оставатъ ги слѣпи, имената имъ умиратъ щомъ имъ умрѣ и тѣлото, и съ нищо не са споменуватъ, освѣнь съ едни клетви, които имъ отдаватъ дѣцата, като виждатъ че не са способни за нищо, че едвамъ съ голѣми и тежки трудове можжтъ да са прехраняжтъ.

Сичкитѣ народи са напреднали чрезъ училища и ученіе, следователно и ние сме длъжни на този начинъ да си тѣрсимъ спасеніето.— Блазѣ на оня народъ който знае да уважава ученіето, блазѣ на оня баща който си проважда дѣтето на улище, той съ това си повдига споменикъ, а споменикъ незагинва никогажъ.— Тія училища почит. събраніе, които са отворихж въ града ни, както това, тжй сжщо и на гирдапската махла сж безценни сами по сѣбѣ си, защото съ отваряніето имъ са даде новъ животъ на много невинни душички, които щѣхж да станатъ жертва на пустото невѣжество — Кому прочее трѣба да са въздаде най-горѣща благодарность за този голѣмъ подвигъ?— Предварително заслужва благодареніе оня, отъ когото са е родила тжзи мисль, т. е. който е стачалъ причина, а той е ако не са лъжа Г-нъ *Драганъ Цанковъ*, комуто явна благодарность въздавамъ въ имѣто на 180 душички, да живѣе! Въ сжщото врѣме общинскитѣ членове, които одобрихж и подпомогнахж това свято предложение и го турихж въ дѣйствіе, некъ са живи, за да дочакатъ по-голѣма благодарность отъ младитѣ си съотечественици. Най-послѣ въздавамъ (ако и да не е моя длъжність) особенна благодарность въ имѣто на сичкитѣ си ученици, на стопанина на това зданіе, който претѣрпѣ най-голѣми щети, които предпочети да си даде имотътъ за да можжтъ да са въспитаватъ въ него толкова дѣцица, безъ да са ползува нѣщо.— Той са отличн въ този случай съ родолюбіето си, показа са доста любителъ на просвѣщеніето, ако и да е старъ и не до толкози образованъ. Прочее некъ е живъ, за да са наслаждава съ родолюбіето си.

Видѣхме въ кратко какво са е свършило въ този край на градътъ ни, сега остава да видимъ какво е неизбѣжно нужно да са върши за въ будуще, за да не изсѣхне сѣмето, което е посѣяно. Тукъ е предъ сичко нужно, да са подигне едно зданіе за училище, което зависи най-много отъ тукъ живуцптъ наши съотечественици и граждани; нужно е при това да са отвори и едно дѣвическо училище, да са раздѣли мжжкото училище на двѣ, да са плаща на двама учители. Сичко това трѣба да стане, ако исками да сжществуватъ и тукъ училища, които са споредъ както видѣхми неизбѣжно нуждни, но за сичко това остава пакъ да са погрижатъ онія които можжтъ, а и желажтъ.

На менъ не ми оставж друго, освѣнь да благодаржъ на оня Г-да и родители, които си повѣрихж дѣцата и ма удостоятхж да имъ стана въспитателъ за това кратко брѣме.

Особено са радвахъ когатъ виждахъ че мнозина бѣдни родители имахж една особенна наклонность и уваженіе, къмъ училището, и редовно проваждахж дѣцата си въ това свято завѣденіе, като имъ тегляхж нуждитѣ разноски, такива родители, заслужватъ всяко уваженіе и почетъ и тѣхнитѣ трудове, ще останатъ наистинна дълбоко заблязани въ сърдцата на тѣхнитѣ синове.

Азъ употребихъ споредъ награжденіето ми, нуждитѣ сили за да отговоржъ отъ части на тежкото си званіе, което счетохъ за длъжность, и за което не тѣрсеж никаква признателность, защото своеволно са хвърлихъ въ тежкя трудъ, като неопитещъ; безъ да са ползувамъ нѣщо материално. Тежко ми падаше много пакти като си помислѣхъ че мойтѣ трудове не сж наплатени, споредъ както трѣба, още като виждахъ очевидно че са повреждамъ, много пакти бѣхъ склоненъ да оставж и училище и сичко и да гледамъ отъ гдѣ ще си некарамъ разноскитѣ, но съвѣстьта ми и многобройнитѣ млади мой събратчеге и мили съученици, които ма обкружавахж, особенно тѣхната наклонность къмъ ученіето, не мя одързости да са отдѣлжъ отъ тѣхъ тжй безвременно, но следвахъ до днешній день, въ когото да даджтъ отговоръ каквото сж учили. А дано бждущитѣ учители довършатъ онова което е захванато, дано тѣ умножатъ по-вѣче числото на ученицитѣ, за да принесжтъ по голѣмъ плодъ, за въ радостъ на родителитѣ си, за въ полза на отечеството ни за народна слава! Дай Боже!

Въ Руссе 25 Юній 1872.

УЧИЛИЩНА МЕТОДА.

Метода е въобще начинъ (способъ), какъ трѣба да постъпва учительтъ при възпитаніето и поучаваніето, за да развие и одържи училищнія животъ.

Въ тесенъ смисль, метода е начинъ, какъ трѣба да се поучаватъ дѣтцата въ училищнитѣ предмѣти т. е. какъ трѣбва да постъпва учительтъ въ преподаваніята си.

Поучителната метода може да бѣде отъ два вида: 1) какви предмѣти се избиратъ за поучаваніе и какъ се разпореждатъ постепенно тия предмѣти.

При избираніето на предмѣтитѣ за поучаваніе трѣба да се пази на *вътрешността* и *външността*.

По *вътрешността* трѣба да се пази на това, дето да се даватъ на ученицитѣ само такива предмѣти, които да отговарятъ на тѣхното особенно положеніе и на природата имъ, и да не се предава оня предмѣтъ, за когото дѣтцата не щятъ нето да знаѣтъ или неможѣтъ да го разумѣтъ съ слабитѣ си сили.

По *външността* трѣба да се отговори на исканіята и на потребитѣ на живота, дето оня ученици, които свършватъ наукитѣ си, като излѣзѣтъ отъ училището да бѣдатъ способни за нѣкое званіе. Отъ училището нѣма полза, ако дѣтцата се мѣчатъ да учѣтъ такива предмѣти, които въ животѣтъ имъ нѣма да имъ бѣдатъ отъ полза още при това които се и скоро забравятъ; сѣщо отъ училището нѣма полза и тогасъ, когато се пренебрегаватъ и изоставатъ много такива науки, които сѣ потребни и въ гражданскія и въ селскія животъ. Такива училища заслужватъ голѣмо укореніе, когато непроизлиза отъ тѣхъ никаква полза.

Училищното предаваніе трѣба да бѣде винаги свободно, т. е. искусствено, да оживява и въ дѣйствиѣ привожда, още вѣсело и ясно.

Главната цель на методата е да се придържава съ природата.

За главни правила на училищната метода можѣтъ да се поставѣтъ следующитѣ: Учительтъ трѣба да бѣде:

- 1.) *Внимателенъ.*
- 2.) *Практиченъ.*
- 3.) *Вѣселъ и винаги добръ расположенъ.*
- 4.) *Терпеливъ.*

УЧИЛИЩНО ВЪСПИТАНІЕ.

Училищното възпитаніе е съ това по-важно, защото по-вѣче се гледа: какъвъ бива *човѣкъ въ училището*, отъ колкото какво учи въ училището. Образованіето е по-висока цель, а поучаваніето е само едно главно средство за тѣзи цель.

Друго е училищното възпитаніе, а друго е домашното, защото училището е длъжно да възпитае дѣтето на разни добрини, които не можѣтъ винаги да се постигнатъ въ домѣтъ, особенно затова, защото училището възпитава чрезъ други средства.

Главното вниманіе при училищното възпитаніе трѣба да се обърне на следующитѣ: на *свѣтнотъ* и *точнотъ*, *яснотъ* и *простота*, *чистота*, *уреднотъ*, на *бърза* и *доброволна послушнотъ*, *любовъ къмъ истинната*, и *правдата*.

Училището има сѣкій денъ случай да възпитава дѣтцата на тия добродѣтели. Учительтъ трѣба да бѣде на ученицитѣ си въ сичко за примѣръ. Най-послѣ въ дѣтинскитѣ дѣла въ училището, се намѣрва най-важно средство за тѣхното възпитаніе. Училищнія животъ,— здружаваніето учителиво съ ученика,— само показва пѣтъжтъ, по когото трѣба да върви учительтъ въ възпитаваніето и поучаваніето.

Главното е, да знае учительтъ да си одържи предъ дѣтцата важността, да е винаги *постоянъ*, да не псува много нето изобличава; до толкосъ да го обикнѣтъ дѣтцата, щото и когато порастѣтъ и станѣтъ граждани пакъ да го обичатъ и почитатъ.

Добрія учитель винаги възпитава добри и достойни ученици.

Въ тесенъ смисълъ училищното възпитаніе ся имѣнува: училищній редъ или дисциплина, която е отъ най голѣма важность.

Добрата дисциплина иска отъ ученикътъ да бѣде внимателенъ, послушенъ и редовенъ (точенъ).

Учительтъ не трѣба само да говори твърдѣ много безъ шѣрка, но и да работи. Дѣцатъ не даватъ до толкосъ вниманіе на думитѣ, отъ колкото на живитѣ примѣри. Учительтъ не трѣба никоги да говори, ако нѣма въ училището тишина и мълчаніе. Сѣкій ученикъ е длъженъ да стои добрѣ и прилично и несмѣе да продуми, до дето му учительтъ не дозволи. Когато учительтъ нѣщо каже или заповѣда, то трѣба да ся изпълне точно. Учительтъ трѣба да бѣде твърдѣ строгъ колкото за чистотата на тѣлото, дрѣхитѣ, книгитѣ, училището да бѣде винаги почистенно и др.

НѢКОЛКО ДУМИ ПО ПОВОДЪ НА СКАЗКАТА

НА

Г-на В. Д. Стояновъ.

На 20 Юлій т. г. следъ божественната литургія Г-нъ В. Д. Стояновъ дѣловодительтъ на Бѣл. Книжевно дружество въ Браила, държа една сказка въ салонътъ на дѣвическото училище въ Руссе, гдѣто имаше и доста слушатели и отъ двата пола.— Г-му описа напространно предварително произхожденіто на Българитѣ и тѣхното постепенно развитіе, послѣ това описа развитіето и на кой начинъ сѣ предиади чуждитѣ Славянски народи; тѣхнитѣ славни мѣжю и др. най-послѣ следъ дълги разясненія, разказа на кой начинъ е пониквало Бѣл. книжевно дружество въ Браила, цѣльта и положеніето му, още при това изяви едно оплакваніе; че отсамшитѣ Българе, криво разбирали цѣльта и назначеніето на това свято за цяль Бѣл. народъ *книжевно дружество въ Браила*.— Това ни са вижда нѣкакъ чудно, да ли само влашкитѣ Българе знайтъ да оцѣнятъ важностьта на такова едно дружество или Г. Стояновъ, не е ималъ врѣме да испита по-вътрешно причинитѣ: защо отсамшитѣ Българе щѣтъ че криво разбиратъ цѣльта на това дружество?!—

Безъ да са впускаме въ нѣкой частни белѣжки и оборванія на думитѣ и описаніята на Г. Стоянова, който споредъ свѣденіята които е спичелилъ имаше много неправилни понятія, то ние ще ся ограничимъ да кажемъ само нѣколко думи Г-ну дѣловодителю върху Бѣл. книжевно дружество относително за мѣсто-пребиваніето му въ *Браила*:

Ако има нѣщо свято, ползователно и народо препорѣчително, то е такова едно книжевно дружество. Но това Бѣл. Кн. дружество въ Браила наистина чи е *Българско*, по то не е за отсамшитѣ Българе. Каквото е наше, то трѣба да бѣде между насъ.— Чеситѣ, Сърбитѣ и Хърватитѣ имали подобни дружества. Да, и ний знаемеъ че иматъ, но на Чеситѣ дружеството не е въ *Парисъ*, но въ *Прага*. Ще каже нѣкой че ний не сме достойни за такова едно дружество. А Влашкитѣ Българе които сѣ съвсемъ малобройни, и по-вѣчето Повласени, които невѣсприематъ нето да кажатъ че сѣ Българе и които нѣматъ никаква нѣравненность, нето едно добрѣ уредено Българско училище, тѣ по ли сѣ достойни отъ насъ?!... Като е главната цель на това дружество: Обработваніето и усъвършенствованіето на *Българскій языкъ* и народната наша словесность; още при това и за *благодѣвателната* отхрана и развиваніе на младежътъ и отъ двата пола въ *народнитѣ духъ*, даже и върху образованіето на Българското народно *духовенство* и др. такива, то тогасъ питами: отъ гдѣ ще има реченното дружество да почерпи нѣщо и да си спомогне въ обработваніето на *Българ. языкъ*, когато въ Влашко Бѣл. языкъ е потѣпканъ?!... що ще въ Влашко Бѣл. словесность?! каква е въ Влашко *благодѣвателната* отхрана на младежътъ и отъ двата пола?!— Тамъ гдѣто царствува развратностьта въ най-голѣмъ степенъ, тѣмъ гдѣто хората не ся грижатъ за нищо друго освѣнъ да си задоволяватъ собствениитѣ страсти, тамъ гдѣто модитѣ и разкошностьта, надминуваатъ цѣль свѣтъ,

отъ тамъ ли ще ся събира, приготвява и проважда на Българитѣ *благоприятна* отхрана?!.. Тежко и горко на нашия народъ, ако му дадемъ таквась отхрана.— Имали въ Влашко Българ. народно духовенство, чи да ся труди това дружество за образованіето му?!.. Може ли да ся работи за единъ народъ, между когото не живѣе човѣкъ и не му познава ежедневнитѣ нужди и болки?!..

Свята и неоченеяема е Г-не В. Д. Стояновъ цельта ви, но не сте избрали правя пъть; трудоветѣ ви ще принесжтъ плодъ, но този плодъ нѣма да принесе никаква полза на отечеството ни. Крайно сте излѣгани за дето казвате: че това дружество послѣ 5-6 год. щѣло да ся принесе отъ Влашко въ България. По-лесно са пресажда млада овошка, отъ колкото стара.— Не е лесно нѣщо да ся работи за единъ народъ, между когото не живѣете за винаги. Излѣгани сте когато (споредъ формата ви) друго проповѣдвате, а друго вършитѣ. Твърдѣ лесно нѣщо е да поучаваме другитѣ да носятъ, народно одѣло, шаякъ и др. а ний да носимъ по модата цилиндъръ, рѣкавички и др. и въ това ли ся състои истината цивилизація?— Въ Црага Чеситѣ иматъ другій духъ, друга наклонность, а Българитѣ пакъ друга.

Повторително ви казвами, че не е вѣстото на Българ. Книжевно дружество въ Браила, но въ България, защото духътъ на вѣмето, обстоятелствата и други причини искатъ, щото Бъл. Книжевно дружество да бжде между Българитѣ, ако желаете да помогнете на милия си народъ (ако е тѣзи цельта ви) който е жеденъ за наука. Нетрѣба да ся криете отъ народа си, когато работитѣ за неговата полза, но винаги трѣба да бждете предъ лицето му, безъ маска, а не съ двѣ лица. Помислете си при това че вие правитѣ въ материално отношеніе голѣма тщетж на народа си, когато му събирате паричкитѣ, па ги харчитѣ въ чужда земь.

Нетрѣба да ви е чудно за дето отсамшнитѣ Българе не зематъ участіе въ дружеството ви; защото и отсамшнитѣ Българе хвала Богу не пасѣжтъ патки, и тѣ знажтъ да даватъ вниманіе и да оцѣняватъ постѣпкитѣ на доброжелателитѣ имъ; а освѣнь това таквъ е още духътъ на вѣмето; но вие трѣба дено-нощно да мислитѣ на кой начинъ ще може да са принесе или отъ ново завѣде такова едно книжевно дружество въ самото ни отечество, чрезъ което да може съ помощта на науката да ся утвърди моралътъ и народността ни. Да иматъ участіе въ това дружество, не само *специалисти* хора, (като васъ) но цѣль народъ и то да е душата на народа. Да ся утвърди съгласіето и любовта по между ни, да си съединимъ умнитѣ сили, които ще ся распространяватъ отъ послѣ между цѣль народъ. Въ сърдцата ни да грѣе чиста любовь къмъ родѣтъ ни, а не да ся показвами всезнаючи, и да назоваваме младежитѣ »піенци,« когато не ви вървятъ по гайдата. Искренността трѣба да е винаги предъ умнитѣ ни очи, тя трѣба да е винаги въ сърдцето ни. А тогасъ бждете увѣрени Г-не деловодителю, че нѣма бждете само вие принуждени, да ходите на пощата, да сказваге сказки, да събирате пари за дружеството. да ходите на женското дружество въ Браила и др. много тежки за васъ длѣжности споредъ явнитѣ ви оплакванія.

За сега ще ся задоволимъ съ това само и само, ако сѣкій родолюбивъ Българинъ земе въ серіозно вниманіе гореизложенитѣ ни кратки навѣденія и мисли върху Бъл. книжевно дружество въ Браила, а особенно ще може да си състави сѣкій едно миѣніе върху дѣлата и напредѣкътъ когото ще покаже това дружество ако остане въ Браила, или пѣкъ каква полза ще принесе ако ся пренесе въ отечеството ни. Но сичко това остава на общо размотрение.

Отъ послѣ ся научавами отъ вѣрни лица, че Г-нъ В. Д. Стояновъ, като отишълъ отъ Руссе въ Свищовъ, и тамъ говорилъ пакъ върху сѣщія предмѣтъ. Но Свищовскитѣ младежи които ся отличаватъ съ достоинството си, отговорили му на часа на сказката; още при това писали тутакси на Книжевното дружество въ Браила, и приели отговоръ: какъ Г-нъ Стояновъ безъ дозволеніе и безъ званіе трѣгналъ да проповѣдва изъ България. Ако е това истинно, то значи: че Г-нъ Стояновъ е зель подъ кирія това дружество за да търгува съ него по всички вселенна. Това е голѣмъ афронть за единъ цивилизованъ момъкъ.

Издан.

КНИЖЕВНО ИЗВѢСТІЕ.

Книжкитѣ „Педагогически поученія“ нѣма излизатъ на особенни брошурки, по-причина едно, защото не ся появижъ нужното число спомощници, а друго не ни остава доволно врѣме за да имъ приуготовяваме нужни матеріял. Но наумихме да притуримъ въ програмата на листътъ си по една часть и отъ „Педагогически от-дѣлъ“ да би съ това задоволили по добръ Почитаемитѣ си Читатели. Затова молимъ да ся потрудятъ Г-да приятелитѣ на народното ни образование, да ни запишатъ по-вѣче Спомощници, като ни извѣстятъ часъ по-скоро, за да не прекратяваме течението на духовни листъ „Слава.“

На 19 Юлій въ Руссе една жена отъ Католическо вѣроисповѣданіе, при драговолюно нашата Христіанскѣ вѣра, и ся кръсти въ черковата Св. Троица.

Мало-бройното число Христіани въ Черна-вода, оплакватъ ся отъ Гърцитѣ, че не ги оставяли свободно да си служатъ въ черковата, която е чисто Българска; много пѣти Гръцкіи священникъ земалъ ключоветѣ или Антимиса отъ черковата, и неоставяли Бъл. священникъ, за да служи въ Недѣлѣ или въ празникъ Божественната литургія.— Ній би свѣтвали тамошніи Бъл. священникъ, заедно съ стадото си да ся отнесжтъ писмено до Н. Блаженство Екзархътъ, като му изложжтъ сичко напространно, който навѣрно ще имъ удовлетвори желаніята, и ще ги избави отъ сичкитѣ мъчнотии въ това отношеніе.

Отъ миналата година имаме да земаме за листътъ около 3,000 гр. а отъ нигдѣ не ни внасятъ още нето една пара. Много пѣти мислѣхме да имъ предадемъ имената на явностъ, по ній и пакъ имъ запазвами честъта, като молимъ всякого най-убѣдително, да ни внесе каквото е длъженъ, защото и ній сме длъжни и да не ни спира предприятіето. Ето защо непрокопсватъ Бъл. книжари. Отъ всяка старина злоупотребленія, никой не ще нето да знае че съ това ся спира общія напредѣкъ. По тѣзи причина закљнѣва и редовното излизаніе на списаніята и други книжки. Но ако неможемъ друго да направимъ, ние и пакъ казваме че следъ кратко врѣме ако не ній ся внесе каквото е наше, ще бждемъ принуждени да обявимъ явно имената на сѣкій злоупотребителъ, за да не мислятъ Читателитѣ ни, че грѣшката е наша за дето не сме редовни.

БЛАГОВОЛИХЪ ДА ПОДАРИЖТЪ ОТЪ ДУХОВ. СПИСАНІЕ

„СЛАВА“

Въ Ловичъ; Г-нъ Ив. Т. Драсовъ, подарява едно год. теченіе за двѣмѣското училище и друго за калуđerкитѣ въ Тетевентъ.— Отецъ попъ Тодоръ Кировъ подарява за дружеството „Постоянство“ въ Харманито.— Г-нъ Коста П. Даскаловъ за училището въ село Дивитаки.— Г-нъ Цвятку Х. Пазловъ подарява за двѣмѣското училище въ Ловичъ. (записани отъ Г-на Митко Стоенковъ Паракуцовъ въ Ловичъ).

— Г-нъ Димитъръ А. Ивановъ (въ Браила) подарява едно год. теченіе за средно-махленското училище въ Свищовъ.— Г-нъ Горчу С. Писаровъ (въ Мачинъ) подарява за училището въ село Арбанасті (Търновско окръжје). Г-нъ Ненко Вълчевъ (въ Пльвенъ) подарява за село Крушовица (Пльвенско окръжје). Попъ Димо П. Гоговъ въ Лѣсковецъ подарява за църквата Св. Василія въ сѣкия градъ.

СЪДЪРЖАНІЕ:

Къмъ сѣкій православенъ Христіанинъ.— Религіозенъ напредѣкъ.— Защо нашитѣ учени мъжје, невѣсприематъ да ставатъ священници?— Литургика.— Спихотгореніе. (отъ П. И. Войдѣвѣвъ).— Писмо отъ Н. Блаж. Аксарха до Русенската община.— Писмо отъ Н. Високкопр. Григорій до стадото си.— Програмата на Богословското училище въ Бѣлградъ.— Педагогически отдѣлъ. (слово).— Училишна метода.— Училишно въспитаніе.— Нѣколко думи по поводѣ на сказката на Г-на В. Д. Стояновъ.

Издатель: Т. Х. Станчевъ.

Въ Печатницѣтъ на Дунавскѣтъ Область; * (طونه ولايتي مطبعة سنده باسمه ليشد) *